

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

4.1. Kulttuuri, liikunta, nuoriso – kuuleminen 11.5.2023

Henni Axelin

henni.axelin@gov.fi; puh: 0295 330 205

Nuorten hyvinvointi

- Nuorisolain mukaan nuoria ovat kaikki alle 29v. (0-28 v. 1,7 milj.; 15-29v. 0,9 milj.)
- Valtaosa nuorista voi hyvin ja on tyytyväisiä elämäänsä
- Koulutuksen ja työn ulkopuolella v. 2022 87000 nuorta (15-29v. NEET, vrt. v. 2020 104 000)
- Pahoinvointi on kasvussa monien indikaattorien ja tutkimusten mukaan: ahdistusta kokevat lukiolaistytöt 30 % v. 2021 vrt. 19 % v. 2019; yksinäisyyttä kokevat perusopetuksessa olevat tytöt 22 % v. 2021 vrt. 15 % v. 2019; rikoksilla ja väkivallalla oireilevien alaikäisten määrä kasvussa
- Huomioita:
 - NEET-määrän lasku: hyvä työllisyystilanne, oppivelvollisuuden laajentaminen
 - Pahoinvointia lisännyt mm. ns. kolmoiskriisi: ilmastonmuutos, pandemia, Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa
 - Pahoinvointi kertyy yksille ja samoille nuorille, eriarvoisuuden kasvu erit. pandemia-aikana

Esityksiä nuorten hyvinvoinnin vahvistamiseen

- Nuorten hyvinvoinnin vahvistaminen vaatii monialaisen ja poikkihallinnollisen nuorisopolitiikan tekemistä.
 - **Nuorisopolitiikka** tarkoittaa eri politiikkasektoreiden tarkastelua ikäperustaisesti, mikä vaikutus tehtävillä politiikkatoimilla on nuoriin ja heidän hyvinvointiinsa? Koulutus, sosiaali- ja terveyspalvelut, työvoimapalvelut, sosiaaliturva, ilmastonmuutos jne.
- Lakisääteinen **valtakunnallinen nuorisotyön ja –politiikan ohjelma (VANUPO) on hallituksen työkalu nuorisopolitiikassa**. Tarvitsemme kunnianhimoisen, hyvin resursoidun VANUPO:n, jonka toteuttamiseen sitoudutaan.
- Nuorten arjessa suurin vaikutus on **hyvinvointialueiden ja kuntien palveluilla** sekä sillä, miten hyvin ne toimivat yhteen. Kunnilla on lakisääteinen, monialainen palvelu- ja ohjausverkosto – kehittäminen oikeaksi työkaluksi tärkeää.
- Käytännössä nuoret tarvitsevat **sujuvan pääsyn laadukkaisiin palveluihin** (mm. opiskelu, sosiaali- ja terveyspalvelut, työllisyyspalvelut, harrastukset), **lisää yhteisöllisyyttä** (perheisiin, kouluihin ja vapaa-ajalle) sekä **lisää aikuisten tukea ja kohtaamisia**.

Nuorisotyö kohtaa ja tukee nuoria

- Yksi keskeinen nuoria kohtaava ja tukeva palvelu on nuorisotyö. Se tarjoaa tukea itsenäistymiseen, kasvuun, harrastuksiin ja mielekkääseen vapaa-aikaan.
- Etsivä nuorisotyö ja nuorten työpajatoiminta tarkoitettu erityisesti syrjäytymisvaarassa/jo syrjäytyneille nuorille. Lisäksi kunnissa tehdään mm. jalkautuvaa nuorisotyötä (erit. paikoissa, joissa nuoret hengaavat: asemat, julkiset liikennevälineet, kauppakeskukset) ja liikkuvaa nuorisotyötä (erit. harvaan asutulla maaseudulla ja haja-asutusalueilla, joissa ei nuoriso- tai harrastustiloja)
- Valtion budjetissa nuorisotyön rahoitus 77 milj. euroa v. 2023.
- Erityisrahoitettuja, kunnissa toteutettavia työmuotoja:
 - Etsivä nuorisotyö tavoittaa 20 000 nuorta vuodessa. Rahoitus 15,5 milj./516 htv kunnissa
 - Nuorten työpajatoiminta 12 000 nuorta, rahoitus 16,3 milj. (myös säätiöitä ja muita toimijoita)
 - Kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävä nuorisotyö, 156 kunnassa 160 htv, ei pysyvää valtionrahoitusta
- Nuorisojärjestötoiminta 18,6 milj. euroa: osallisuus, kansalaistoiminta ja demokratiakasvatus, harrastukset
- Valtionosuudet kunnille nuorisotyön tekemiseen n. 7 milj. vuodessa. Tällä toteutetaan ennaltaehkäisevää toimintaa kuten nuorisotiloilla tehtävää työtä, harrastuksia ja kesäleirejä.